

Sygn. akt V KK 180/20

POSTANOWIENIE

Dnia 2 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 2 grudnia 2020 r.,
sprawy **N. C.**,
skazanego z art. 177 § 2 k.k.
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w O.
z dnia 3 lutego 2020 r., sygn. akt VII Ka (...),
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w S.,
z dnia 21 lutego 2019 r., sygn. akt II K (...),

postanowił:

- 1) oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2) zasądzić od skazanego na rzecz oskarżycielki posiłkowej K. N. kwotę 720 (siedemset dwadzieścia) zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego poniesionych w postępowaniu kasacyjnym;**
- 3) obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 lutego 2019 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w S. uznał oskarżonego N. C. za winnego tego, że w dniu 12 października 2017 r. około godziny 9.30 na 209,9 km drogi krajowej nr 94 od strony S. w kierunku O., w okolicach miejscowości S., nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu

lądowym, w ten sposób, że kierując pojazdem członowym w postaci samochodu ciężarowego SCANIA o nr rej. (...) wraz z naczepą WIELTON o nr rej. (...), nienależycie obserwował przedpole jazdy i nie zachował reguł ostrożności, wymaganych w tych warunkach w ten sposób, iż wskutek nieprawidłowej i nienależytej obserwacji przedpola jazdy zbyt późno dostrzegł stojący częściowo na prawym pasie ruchu niesprawny pojazd członowy w postaci samochodu ciężarowego Renault o nr rej. (...) wraz z naczepą SCHMITZ o nr rej. (...), mający włączone światła awaryjne, a następnie podjął gwałtowny i nieprawidłowy w tych warunkach manewr omijania w/w pojazdu poprzez wjechanie kierowanym pojazdem członowym na lewy pas ruchu, tracąc nadto panowanie i kontrolę nad kierowanym pojazdem członowym i doprowadził w ten sposób do zderzenia czołowego z pojazdem poruszającym się po lewym pasie ruchu w kierunku Strzelec Opolskich samochodem osobowym VW Caddy o nr rej. (...), kierowanym przez P. N., w wyniku którego P. N. odniósł wielonarządowe obrażenia, które doprowadziły do jego zgonu na miejscu wypadku drogowego, stwierdzonego przez lekarza o godz. 9.50 12.10.2017 r., tj. popełnienia czynu z art. 177 § 2 k.k. i wymierzył karę 3 lat pozbawienia wolności; na podstawie art. 42 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 3 lat; na podstawie art. 46 § 2 k.k. orzekł od oskarżonego nawiazki: 1) na rzecz Katarzyny Nowak w wysokości 25 000 zł, 2) na rzecz małoletniego O. N. w wysokości 50 000 złotych zł, 3) na rzecz małoletniego F. N. nawiazkę w wysokości 50 000 zł. Sąd orzekł nadto w przedmiocie kosztów procesu.

Od wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego, zarzucając obrazę prawa procesowego tj.:

1. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. i 201 k.p.k., skutkującą błędem w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę - poprzez oparcie ustaleń faktycznych co do rekonstrukcji przebiegu wypadku komunikacyjnego z dnia 12 października 2017 r. oraz ustalenia, co było przyczyną jego zaistnienia i który z uczestników wypadku naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym - na nierzetelnej, niepełnej i niejasnej opinii biegłego sądowego W. J. z dnia 6 stycznia 2018 r. oraz opinii uzupełniającej wydanej na rozprawie w dniu 21 lutego 2019 r., a także

poprzez nie uwzględnienie, na rozprawie w dniu 21 lutego 2019 roku, wniosku obrońcy oskarżonego o dopuszczenie nowej opinii Instytutu Ekspertyz Sądowych celem ustalenia rzeczywistych przyczyn wypadku komunikacyjnego z dnia 12 października 2019 r.;

2. art. 6 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2, 3, 4 i 5 k.p.k. polegającą na niezasadnym oddaleniu na rozprawie w dniu 21 lutego 2019 r. wszystkich wniosków dowodowych zgłoszonych przez obrońcę oskarżonego w toku postępowania karnego, przez co Sąd I instancji uchybił prawu oskarżonego do obrony, nie badając w ogóle okoliczności mogących przemawiać na korzyść oskarżonego. Obrońca zarzucił nadto rażącą niewspółmierność kary, wyrażającą się w wymierzeniu bezwzględnej kary 3 lat pozbawienia wolności oraz nawiązek na rzecz K. N., małoletniego O. N., małoletniego F. N., w wysokościach odpowiednio 25.000 zł, 50.000 zł i 50.000 zł. Zdaniem obrońcy prawidłowa ocena okoliczności dotyczących wymiaru, w przypadku uznania ustaleń faktycznych Sądu I instancji za prawidłowe, nie odpowiadała rzeczywistemu stopniowi szkodliwości społecznej czynu, który został przypisany oskarżonemu. W konsekwencji nie spełni celów wychowawczych wobec oskarżonego, a wymierzona dolegliwość przekracza stopień winy.

Autor apelacji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i uniewinnienie oskarżonego N. C. od zarzucanego mu czynu, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej wniósł o oddalenie apelacji jako bezzasadnej.

Sąd Okręgowy w O. wyrokiem z dnia 3 lutego 2020 r., sygn. akt VII Ka (...), zaskarżony wyrok zmienił w ten sposób, że wymierzoną oskarżonemu karę pozbawienia wolności obniżył do roku, a w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy i orzekł w przedmiocie kosztów procesu.

Od tego orzeczenia kasację wniósł obrońca N. C., zarzucając rażące naruszenie prawa, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie:

1. art. 6 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2, 3, 4 i 5 k.p.k., art. 7 k.p.k., 193 § 1

k.p.k., art. 201 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. oraz art 457 § 3 k.p.k. - polegające na przeprowadzeniu przez Sąd II instancji wadliwej kontroli odwoławczej wyroku Sądu Rejonowego w S., wyrażającej się w dowolnej i wybiórczej (niewszechstronnej) ocenie dowodów, skutkującej błędem w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę - poprzez zaaprobowanie ustaleń faktycznych w zakresie przyczyn wypadku komunikacyjnego z dnia 12 października 2017 r. - w decydującym zakresie na nierzetelnej, niepełnej i niejasnej opinii biegłego sądowego W. J. z dnia 6 stycznia 2018 r. oraz opinii uzupełniającej wydanej na rozprawie w dniu 21 lutego 2019 r., a także nie odniesieniu się przez sąd odwoławczy do zarzutu apelującego, że ww. biegły, a w ślad za nim sąd I instancji poczynił ustalenia zastrzeżone dla biegłego z zakresu medycyny sądowej co do faktu, iż zachowanie pokrzywdzonego nie miało wpływu na skutki zdarzenia, mimo rażącego naruszenia przez pokrzywdzonego dozwolonej prędkości stwarzającego realne zagrożenie dla bezpieczeństwa w ruchu drogowym;

2. rażącą niewspółmierność kary oraz środków karnych, wyrażającą się w wymierzeniu skazanemu bezwzględnej kary roku pozbawienia wolności, a także w utrzymaniu w mocy środków karnych postaci nawiązek na rzecz K. N., małoletniego O. N., małoletniego F. N. w wysokości odpowiednio 25.000 zł, 50.000 zł i 50.000 zł, wynikającą z nieprawidłowej oceny okoliczności dotyczących wymiaru kary i środków karnych polegającej na tym, że:
 1. co do orzeczonej bezwzględnej kary pozbawienia wolności - Sąd Odwoławczy nie dostrzegł, względnie zbagatelizował szereg okoliczności o charakterze niespornym, nie pozwalających na tak wysoki wymiar kary, tj. dotychczasową niekaralność skazanego, fakt postawienia skazanemu zarzutu popełnienia przestępstwa nieumyślnego, w ramach którego zarzucano mu nieumyślne naruszenie zasad ruchu drogowego poprzez brak należytej obserwacji przedpola jazdy, wyrażenie przez skazanego żalu z powodu zaistniałego zdarzenia, co skutkowało wymierzeniem kary całkowicie nieadekwatnej do rzeczywistego stopnia winy i szkodliwości społecznej zarzucanego skazanemu czynu,
 2. co do orzeczonych nawiązek - sąd odwoławczy pominął ww. okoliczności

związane z wymiarem kary, mające taki sam wpływ na wymiar środków karnych, nadto w ogóle nie zweryfikował w jakim stopniu roszczenia członków najbliższej rodziny pokrzywdzonego zostały zaspokojone w drodze ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, nie dostrzegł faktu, iż skazany nie ma możliwości wykonania tych środków karnych z powodu utraty możliwości zarobkowych (wskutek orzeczonego zakazu prowadzenia pojazdów na 3 lata), braku oszczędności, wieku uniemożliwiającego przekwalifikowanie z zawodu kierowcy na inny, równie dobrze płatny.

Podnosząc powyższe zarzuty autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi II instancji.

Prokurator w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej w pisemnej odpowiedzi na kasację również wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej, a nadto o zasądzenie od skazanego kosztów reprezentacji oskarżycielki posiłkowej w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona kasacja, mimo szeregu zarzutów dotyczących niepoprawności procedowania przed sądem II instancji, okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym. Nie wykazała bowiem wystąpienia rażącego naruszenia prawa, mogącego mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku (art. 523 § 1 k.p.k.).

Co prawda zarzuty dotyczące nierzetelnej kontroli instancyjnej sformułowane zostały nominalnie poprawnie (zostały powiązane w naruszeniu art. 433 § 2 i art. 457 § 3 k.p.k.), jednakże merytoryczna ich analiza potwierdziła zasadność stanowiska wyrażonego w obu odpowiedziach na kasację co do ich pozorności, implikującej wnioski o oczywistej bezzasadności kasacji. Nie wykazały one bowiem wystąpienia podstaw kasacyjnych, a skierowane były na kwestionowanie oceny dowodów i poczynionych w głównej mierze przez sąd I instancji ustaleń faktycznych.

Do powyższej oceny uprawniała konfrontacja zarzutów wskazujących, że kontrola instancyjna wyroku skazującego nie sprostowała ustawowym standardom i treści motywów zaskarżonego wyroku. Sąd II instancji jasno i logicznie wskazał

powody, dla których, podobnie jak Sąd I instancji, nie dostrzegł obiektywnej konieczności postulowanego przez obronę uzupełniania postępowania dowodowego,

w szczególności poprzez zasięgnięcie opinii innego biegłego z zakresu rekonstrukcji i ustalenia przyczyn wypadku, uznając zgromadzony materiał dowodowy za wystarczający do prawidłowego wyrokowania. Zwrócił przy tym uwagę na to, że ustalenia co do przebiegu zdarzenia nie opierały się jedynie na kontestowanej przez obronę opinii, lecz na wielu innych dowodach, które wzajemnie się uzupełniały. W tym, że Sąd Okręgowy nie podzielił zapatrywań autora apelacji co do mankamentów opinii W. J. nie można upatrywać naruszenia powinności kontrolnych. Nie służyło wykazaniu zasadności tego zarzutu polemizowanie z przedstawionymi przez ww. biegłego tezami i powołanie orzecznictwa odnoszącego się do kryteriów wystąpienia warunków zastosowania art. 201 k.p.k. w sytuacji, gdy istotą kasacji było powtórzenie argumentacji apelacyjnej. Ta zaś została poddana stosownej analizie, stąd ponownie, niejako „trzecioinstancyjnie”, w postępowaniu kasacyjnym analizowana być nie mogła.

Chybione było twierdzenie, jakoby sąd II instancji nie odniósł się do zastrzeżeń kierowanych pod adresem powyższego dowodu, w tym do zarzutu o przekroczeniu przez biegłego przysługujących mu kompetencji. W aspekcie wyrażonych zastrzeżeń sąd ten wszak wskazał, że biegły określił fizyczną zależność pomiędzy specyfiką uczestniczących w zdarzeniu pojazdów (ich masą) a skutkami, do czego był uprawniony. Nie wchodził w obszar opiniowania zastrzeżony dla biegłego innej specjalności. Nierzetelności tak zaprezentowanej optyki nie dowodzi również fakt, że w chwili sporządzania opinii oskarżony nie złożył jeszcze wyjaśnień, przez co – jak twierdzi autor kasacji - nie były one uwzględnione. Przypomnieć należy, że z oświadczenia biegłego W. J. wynikało, iż wyjaśnienia oskarżonego zostały mu przez organ prowadzący postępowanie nadesłane i nie mogły one mieć wpływu na treść opinii. To twierdzenie nie budzi wątpliwości co do tego, że biegły się z nimi zapoznał. Brak jest jednocześnie podstaw, by wobec faktu, że w aktach sprawy tej czynności nie odnotowano, założyć nieprawdziwość powyższego twierdzenia, zwłaszcza, że biegły W. J. złożył także ustną opinię uzupełniającą już na etapie, na którym zgromadzony został

całokształt materiału dowodowego. Na ten fakt zwrócił uwagę Sąd II instancji, ustosunkowując się do tożsamego zarzutu apelacyjnego i wykazując powody, dla których nie podzielił zapatrywań o konieczności podejmowania dalszej aktywności dowodowej w postulowanym przez obronę zakresie.

W świetle powyższych uwag nasuwał się wniosek, zgodnie z którym naruszenia przepisów postępowania, które zobowiązują Sąd odwoławczy do zachowania określonych standardów kontroli skarżący upatrywał nie tyle w rzeczywistym wystąpieniu tego rodzaju uchybień, lecz w odmiennej ocenie materiału dowodowego.

O rzetelności postępowania drugoinstancyjnego świadczy między innymi fakt, że pewne, wnikliwie zbadane, zarzuty kasacyjne skutkowały ich częściowym uwzględnieniem (orzeczona kara pozbawienia wolności została obniżona z 3 lat do roku). obrońca w kasacji nadal zarzuca rażącą niewspółmierność kary pozbawienia wolności w kształcie określonym przez Sąd odwoławczy, z powodu braku orzeczenia środka probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia wykonania kary, a także nieadekwatną (wygórowaną) wysokość nawiązek, orzeczonych na rzecz członków rodziny zmarłego pokrzywdzonego. Problem jednak w tym, że o ile na etapie postępowania apelacyjnego taki zarzut mógł być podniesiony i – jak w niniejszej sprawie – częściowo uwzględniony, o tyle na etapie postępowania kasacyjnego pozostawał on w jaskrawej sprzeczności z treścią art. 523 § 1 zd. 2 k.p.k. Ocena okoliczności określonych w art. 46 § 2 i art. 53 k.k. pozostaje w sferze swobodnego uznania sędziowskiego, podobnie jak stosowanie środka probacyjnego (art. 69 § 1 k.k.). Wyklucza to co do zasady zaskarżalność owej materii w ramach kasacji.

Kierując się powyższymi zapatrywaniami Sąd Najwyższy ocenił kasację jako bezzasadną w stopniu oczywistym, oddalając ją na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k. Na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. skazany został obciążony kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego, nadto od skazanego zasądzone zostały koszty zastępstwa procesowego oskarżycielki posiłkowej w postępowaniu kasacyjnym (§ 11 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie), gdyż pełnomocnik sporządził odpowiedź na kasację i złożył stosowny

wniosek.